

FÖR SAMTLIGA OMRÅDEN GÄLLER FÖLJANDE

ALLMÄNT

Ur miljöbalkens tredje kapitel:

Mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön...

Områden som är av riksintresse för naturvården, kulturmiljövården eller friluftslivet skall skyddas mot åtgärder som avses i första stycket. (MB 3:6)

UNDERHÅLL

Ur plan- och bygglagens tredje kapitel:

Underhållet skall anpassas till byggnadens värde från historisk, kulturhistorisk, miljömässig och konstnärlig synpunkt samt till omgivningens karaktär. Byggnader, som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt eller som ingår i ettbebyggelseområde av denna karaktär, skall underhållas så att deras särart bevaras. (PBL 3:13)

Detta innebär att stor vikt skall läggas vid:

- att byggnaders ursprungliga exteriör inte förändras genom exempelvis byte av fasadmateriäl, fönster, takmaterial eller färgtyp och kulör.
- att underhållet sker varsamt med traditionella material och metoder.
- att försöka rätta till kulturhistoriskt och miljömässigt olämpliga förändringar som skett under senare tid.
- att försöka bevara de ursprungliga materialen som med sin ålder och patina på ett oersättligt vis berättar om byggnadernas historia, äldre hantverksskicklighet, materialkvalitet och byggnadsteknik.

OM- OCH TILLBYGGNADER

Ur plan- och bygglagens tredje kapitel:

Ändringar av en byggnad skall utföras varsamt så att byggnadens karaktärsdrag beaktas och dess byggnadstekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden tas tillvara. (PBL 3:10)

Byggnader, som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt eller som ingår i ett bebyggelseområde av denna karaktär, får inte förvanskas. (PBL 3:12)

Detta innebär att stor vikt skall läggas vid:

- att en eventuell tillbyggnad eller andra nytillskott som fönster, dörrar och burspråk anpassas till den befintliga byggnaden både när det gäller utformning, placering och materialval.

TOMTER

Ur plan- och bygglagens tredje kapitel:

Tomter som tas i anspråk för bebyggelse skall anordnas på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- och landskapsbilden och till natur och kulturvärdena på platsen. (PBL 3:15)

Vid sådan ändring av en byggnad för vilken bygganmälan krävs skall tomten anordnas så att den uppfyller kraven i § 15 i den utsträckning som efter omständigheterna kan krävas med hänsyn till kostnaderna för arbetet och tomtens särskilda egenskaper. (PBL 3:16)

Detta innebär att stor vikt skall läggas vid:

- att tomterna inte förändras genom stora anläggningsarbeten, som plansprängningar och utfyllnader för exempelvis parkeringsplatser.
- att den traditionella växtligheten samt exempelvis staket, grindar och belysning bevaras och att eventuella nytillskott underordnar sig den befintliga miljön.

NYTILLKOMMANDE BEBYGGELSE

Uppförande av nya hus inom de områden som utpekats som kulturhistoriskt värdefulla kan endast bli aktuellt i undantagsfall. Nybyggnad kan medges om en villa skulle bli totalförstörd, till exempel på grund av brand. Uppförande av mindre uthus och garage kan i vissa fall godkännas.

Ur plan- och bygglagens tredje kapitel:

Byggnader skall placeras och utformas på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- eller landskapsbilden och till natur- och kulturvärdena på platsen. Byggnader skall ha en yttre form och färg, som är estetiskt tilltalande, lämplig för byggnaderna som sådana och som ger en god helhetsverkan. (PBL 3:1)

Tomter som tas i anspråk för bebyggelse skall anordnas på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- eller landskapsbilden och till natur och kulturvärdena på platsen. (PBL 3:15)

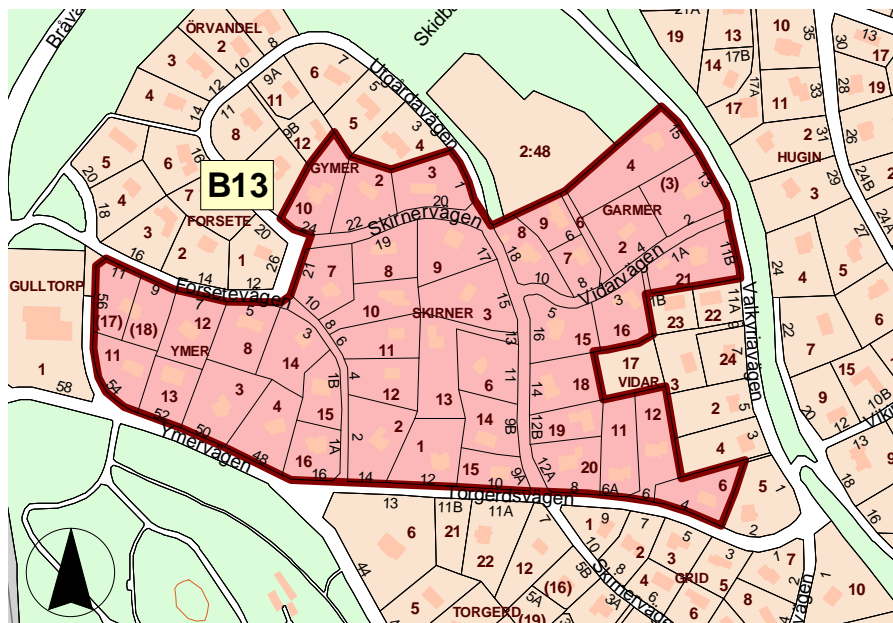
Detta innebär att stor vikt skall läggas vid:

- att husen placeras i förhållande till gatan på samma sätt som intilliggande byggnader.
- att en eventuell ny villabyggnad anpassas till områdets karaktär och ges likartade proportioner som omgivande villor.
- att eventuella garage eller uthus placeras så att de ej dominerar i förhållande till gatumiljön eller tomtens huvudbyggnad, samt i övrigt anpassas till närmiljöns material, form och färg.

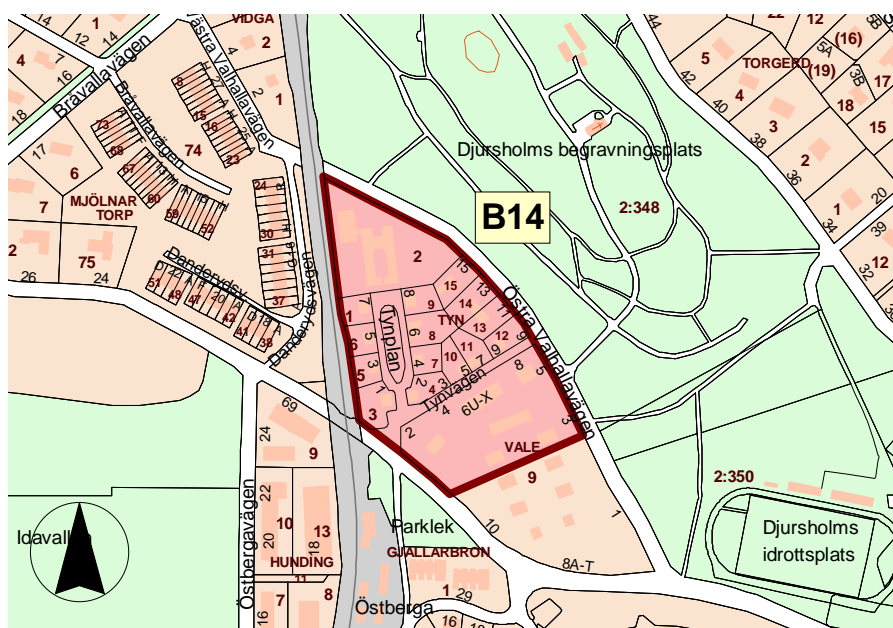
Plan och bygglagens paragrafer gäller generellt för alla områden och enstaka byggnader.

B13-B16 SVALNÄS

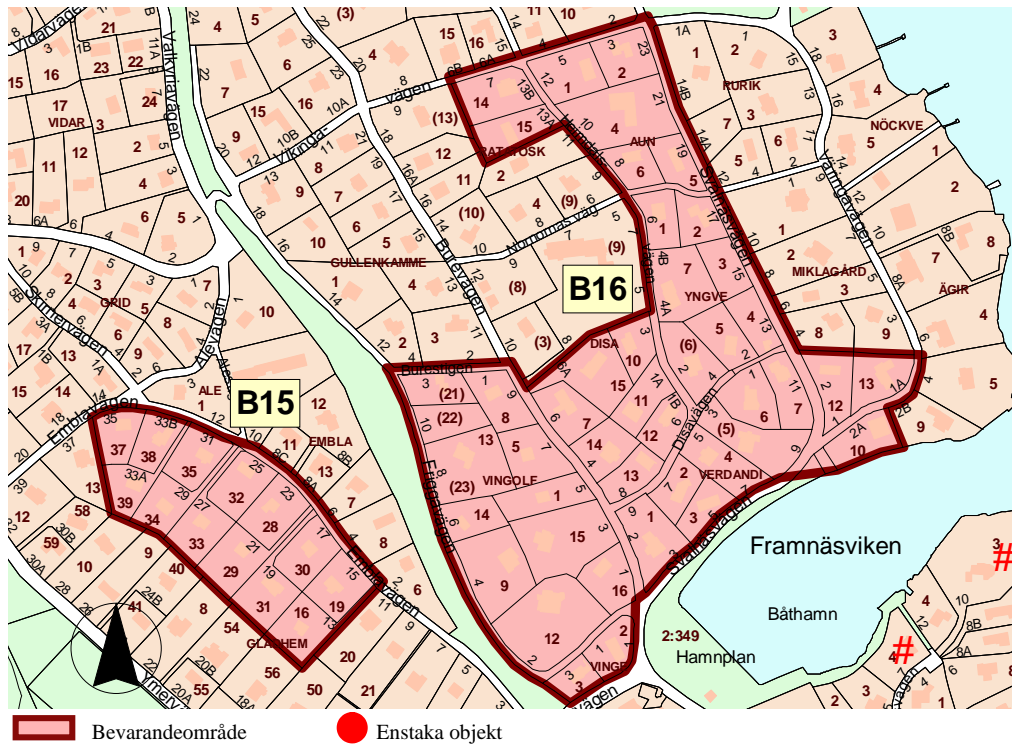
Områdena motsvaras av kulturminnesvårdsprogrammets helhetsmiljö 29, Djursholm, (se KMVP sidan 80 ff.) med undantag för de delar som utgör närmiljöerna 29:1-3. Dessa behandlas nedan i egna avsnitt.

 Bevarandeområde

 Bevarandeområde

MOTIV FÖR BEVARANDE

Områdena speglar väl den bebyggelsekaraktär som Svalnäs fick under tidigt 1900-tal.

BESKRIVNING AV OMRÅDENA

Dessa kvarter exploaterades under 1900-talets första årtionden med en högborgerlig bebyggelse av samma typ som i egentliga Djursholm. Husen ligger på stora tomter i de kuperade delarna med ett slingrande vägnät. Omväxlande trädgårds- och naturtomter finns. Områdena är bebyggda med individualistiskt utformande, ofta arkitektritade villor i nationalromantisk- eller jugendstil.

De stora husen är byggda i 1 1/2 till 2 1/2 våning. Grunderna är gjutna i betong eller byggda av kvaderhuggen sten. Det dominerande fasadmaterialet är spritputs men även slätputs och olika träpaneler finns på många fasader. Färgsättningen är traditionell med ljus puts eller ljus oljefärg i gula, grå eller vita kulörer. Taken är ofta rikt varierade brutna eller obrutna sadeltak som i många fall har valmade gavelspetsar. Taken täcks oftast av tvåkupigt rött lertegel.

Vingolf 12, Friggavägen 2

GÄLLANDE BESTÄMMELSER

Områdena betraktas som särskilt värdefulla ur kulturhistorisk synpunkt. Detta innebär att § 12 i plan- och bygglagens tredje kapitel gäller.

Områdena berörs av olika detaljplaner från 1937-1993. Minsta tomtstorlek varierar mellan 1 500 och 2 000 kvm. Tvåvåningshus med en högsta höjd om 7,5 meter får uppföras och max 1/9 - 1/5 av tomten får bebyggas. Om tomten är över 3 000 kvm får två lägenheter inredas annars får det bara finnas en lägenhet.

Garmer 8, Vale 4, Vingolf 12, Skirner 3 och Ratatosk 15 omfattas av Q- alternativt q- bestämmelser i detaljplan.

BEVARANDE

OMRÅDENA I SIN HELHET

För att områdenas kulturhistoriska värden skall bevaras, är det vid underhåll, om- och tillbyggnader, nybyggnader eller andra arbeten, av stor vikt att hänsyn tas till deras karaktär. Denna kan sammanfattas i följande punkter:

Tomternas utformning och husens placering

- Hus och trädgårdar är följsamt anlagda efter tomternas kuperade topografi, utan större plansprängningar eller planutfyllnader.
- Bostadshusen är centralt placerade på tomterna.
- Tomterna avgränsas med enkla staket eller lövhäckar.

- Växtligheten är traditionell med fruktträd och buskar. I de kargare delarna växer tallar

Husens storlek, höjd och karaktär

- Boningshusen är oftast stora och uppförda i en till två våningar med inredd vind.
- Husen är individualistiskt utformade och har rikt varierade fasader.
- Taken är rikt varierade med brutna eller obrutna sadeltak och topptak. Vissa tak har även valmade gavelspetsar.

Material och färg

- Fasadernas ytmaterial varierar mellan puts och olika träpaneler.
- Färgsättningen är traditionell med ljusa oljefärger, ljus puts och i vissa fall rödfärg
- Grunderna är av huggen natursten eller betong.
- Taktäckningen består främst av tvåkupigt rött tegel.

Övrigt

- Uthus och garage ansluter vad gäller placering, form och färg till tomtens övriga bebyggelse.

Om ett bebyggelseärende innebär ett hot mot ett områdes särdrag bör detaljplanen ändras. Planens bestämmelser och beskrivning skall då utformas så att områdets karaktär enligt ovanstående punkter i allt väsentligt garanteras.

VISSA BYGGNADER

Inom dessa områden finns ett antal byggnader som, förutom sitt värde som en del av kulturmiljön, har ett egenvärde ur arkitektonisk synpunkt. I de bebyggelseinventeringar som genomförts har husen delats in i tre klasser; omistlig, värdefull och intressant. Extra varsamhet bör iaktas när det gäller förändringar av de omistliga och värdefulla byggnaderna. De intressanta byggnaderna får anses skyddade genom vad som gäller för områdena i sin helhet.

Omistliga byggnader

För de så kallade omistliga byggnaderna gäller, förutom de punkter som behandlar områdena i sin helhet, att eventuella förändringar måste ske med mycket stor hänsyn till byggnadernas egenart. De fastigheter som berörs är:

- Garmer 8, Vidarvägen 10
- Vingolf 12, Friggavägen 2

Värdefulla byggnader

För de så kallade värdefulla byggnaderna gäller, förutom de punkter som behandlar områdena i sin helhet, att eventuella förändringar bör ske med stor varsamhet. De fastigheter som berörs är:

- Disa 14, Burevägen 4
- Djursholm 2:55, Heimdalsvägen 2
- Gladhem 37, Emblavägen 35
- Skirner 2, Forsetevägen 2

- Tyn 2, Östra Valhallavägen 17
- Vale 9, Danderydsvägen 12
- Vidar 20, Skirnervägen 12A
- Vidar 21, Vidarvägen 1A
- Vingolf 15, Burevägen 3
- Ymer 12, Forsetevägen 7
- Yngve 5, Disavägen 2